

Lovens korte arm

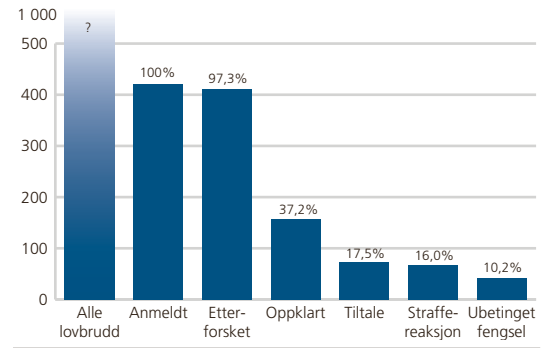
Fra lovbrudd til straff

Hvis vi følger alle anmeldte lovbrudd i 1997 gjennom rettssystemet, kan vi 5 år senere gjøre opp følgende status for disse: 3 prosent av lovbruddene ble henlagt fordi det ikke hadde funnet sted noe straffbart forhold.

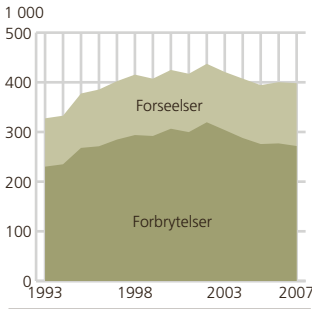
Ytterligere 60 prosent ble henlagt som uopklart (inkludert 6 prosent med ukjent avgjørelse), slik

at 37 prosent av lovbruddene ble oppklart. Et flertall av disse ble avgjort ved påtaleunnlatelse eller forelegg (gjaldt særlig forseelser). Vel 17 prosent av lovbruddene resulterte i tiltale, 16 prosent medførte straffereaksjon ved dom og 10 prosent av lovbruddene endte med ubetinget fengsel.

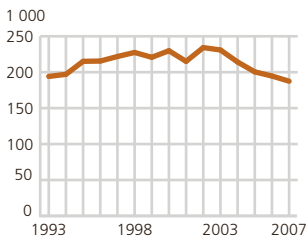
Fra lovbrudd til straff: Lovbruddenes gang gjennom rettsapparatet

Antall anmeldte lovbrudd, etter lovbruddsgruppe

Antall anmeldte vinningslovbrudd

Nesten 1 100 lovbrudd anmeldes hver dag

Årlig anmeldes det nå om lag 400 000 lovbrudd. Etter en økning på 1990-tallet, nådde antallet anmeldte lovbrudd en topp i 2002, med 437 000. Deretter har antallet sunket hvert år. Det er først og fremst antallet forbrytelser (grovt sagt lovbrudd som kan straffes med fengsel i mer enn tre måneder) som har sunket, mens antallet forseelser (som for eksempel trafikkforseelser) har økt.

Av de 398 000 lovbruddene i 2007 var 68 prosent forbrytelser og 32 prosent forseelser.

Kraftig økning

I et lengre perspektiv har antallet lovbrudd økt kraftig: For eksempel er antallet etterforskede forbrytelser omtrent tidoblet siden slutten av 1950-årene. Om vi tar hensyn til at befolkningen har økt med om lag en million i perioden, representerer økningen en seksdobling. Etterforskede forbrytelser utgjør nå om lag 60 per 1 000 innbyggere.

Noe av denne økningen kan skyldes at vi i dag er mer tilbøyelige til å anmelde en del lovbrudd, som for eksempel tyveri og at politiets rutiner for registrering og rapportering er blitt mer effektive.

Tyveriene dominerer, men blir færre

Med 143 000 tyverier er dette den dominerende typen forbrytelse. Og vinningslovbrudd utgjør nå nesten halvparten av alle lovbrudd. Men samtidig er det nettopp når det gjelder vinningslovbrudd at nedgangen har vært størst de siste årene. Det er særlig tyverier fra boliger og tyverier av og fra biler som

viser en markert nedgang. En av årsakene til denne nedgangen kan være den økte utbredelsen av ulike sikringssystemer (som låser og alarmer), både i bil og bolig. Også naskeri og simpelt tyveri er synkende.

Mer narkotika

Narkotikaforbrytelser utgjør om lag 15 prosent av alle anmeldte forbrytelser, og fra slutten av 1960-tallet har antallet økt kraftig, fra 200 til nær 46 000 i 2001. Deretter har antallet igjen sunket. Det er særlig de mindre alvorlige narkotikaforbrytelsene (bruk og besittelse) som forklarer økningen og nedgangen: Grove narkotikaforbrytelser utgjør bare 3 prosent av det samlede antallet narkotikaforbrytelser. Denne andelen har vært relativt stabil i perioden.

Ikke mer grov vold

Etter en økning på 1990-tallet har voldskriminaliteten nå stabilisert seg og utgjør vel 6 prosent av alle anmeldte lovbrudd. Også her er det de mindre alvorlige lovbruddene – trusler og legemsfornærmelser – som dominerer.

I intervjuundersøkelser sier om lag 5 prosent av befolkningen at de har vært utsatt for vold eller trusler om vold i løpet av året. Denne andelen har vært stabil siden begynnelsen av 1980-tallet.

En tredjedel oppklares

I 1960 ble fire av ti forbrytelser oppklart. Fram til slutten av 1980-tallet ble så oppklaringsprosenten mer enn halvert. Siden har den økt igjen, og i 2005 ble 35 prosent av alle forbrytelser oppklart. Når det gjelder forseelser, blir om lag åtte av ti oppklart.

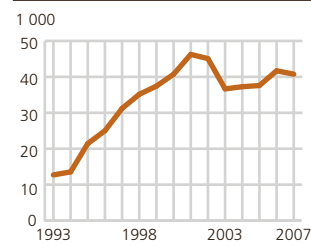
Det er imidlertid store forskjeller i oppklaringsprosenten for ulike typer forbrytelser: Nesten alle drap blir oppklart, det samme gjelder narkotikaforbrytelser, mens bare vel 10 prosent av tyveriene blir oppklart.

Gjerningsmannen sjelden kvinne

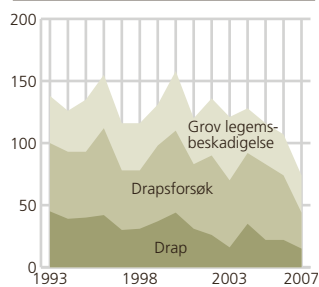
De som siktes for lovbrudd er ofte unge; 39 prosent av alle siktede i 2005 var under 25 år, og det er i aldersgruppen 18-20 år at vi finner de fleste siktede. I denne gruppen siktes årlig om lag 6 prosent for lovbrudd.

Og flertallet av de siktede er menn; kvinnene utgjør fortsatt under 20 prosent av dem som siktes for lovbrudd. Kvinneandelen varierer mye for de ulike typer lovbrudd. Særlig er kvinneandelen høy når det gjelder vinningskriminalitet, som simpelt tyveri og naskeri. Og her er det særlig unge jenter som dominerer. Også dokumentfalsk, underslag og bedrageri samt bruk av narkotika er «typisk» kvinnekriminalitet, i den forstand at andelen kvinnelige siktede er høyere enn for andre typer lovbrudd.

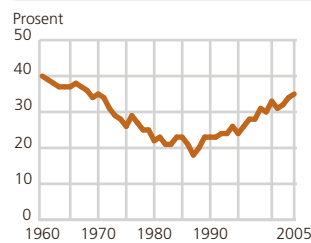
Antall anmeldte narkotikalovbrudd

Antall anmeldte drap, drapsforsøk og grov legemsbeskadigelse

Andelen oppklarte forbrytelser

Siktede for lovbrudd. Kvinner og menn etter alder. Per 1 000 innbyggere. 2005

